

י' סיון תשע"ה, 28.5.2015

גיליון מס' 460

פרשת נשא

מתחברים בכל מעגלי החיים

מאת הרב יהודה מרוכר, שדמות מחולה

רש"ר הירש מציג פרשנות מרתקת לששת הפרקים הראשונים של ספר במדבר. פרקים אלו מעלים שאלה של סדר וסמיכות. ארבעת הפרקים הראשונים עוסקים בסדר המחנות של עם ישראל במדבר, הם מציירים בפנינו את שלושת המחנות – מחנה שכינה שהוא המשכן וחצרו, סביבו מחנה לוייה בו מתגוררים לויים, משפחת הכהונה ומשה, ובהיקף החיצוני מחנה ישראל בו מתגוררים כל שבטי ישראל. לאחר סדר מופתי זה מופיעות ארבע פרשיות הלכתיות שכל אחת עומדת בפני עצמה ללא חוט מקשר ברור ביניהן:

- **שילוח טמאים מחוץ למחנה** – יש שלושה טמאים שיש לשלוח אותם אל מחוץ למחנה. חז"ל הגדירו זאת כשילוח הדרגתי – המצורע משולח אל מחוץ לכל שלושת המחנות, הזב לא יכול להיות במחנה שכינה ובמחנה לוייה אך יכול להיות במחנה ישראל, ואילו טמא מת משולח רק ממחנה שכינה והוא יכול להיות במחנה לוייה ובמחנה ישראל.
- **אשם גזילות** – גזלן צריך להשיב את הגזילה יחד עם קנס וקרבת אשם.
- **סוטה** – דיני אשה סוטה.
- **נזיר** – הלכות נזיר.

מה ההגיון הפנימי ברצף המצוות וכיצד הן מתקשרות לסדר המחנות במדבר שקדם להם?

רש"ר הירש כדרכו, רואה את התורה כמבטאת רעיונות רלוונטיים לחיים, גם כאשר פשוטו של מקרא נראה "טכני" והלכתי. הוא מציג לראות בסדר הטכני סדר מהותי: "הסידור המקומי הזה של האומה – מקדש התורה במרכז ... ביטא באורח חד משמעי את מהותה וייעודה של אומה זו". "התורה היא נשמת האומה, היא הנותנת קיום לעם ומאגדת את בניו. וה' נתן את התורה הזאת לא כדי לייסד בה קהילה של מקדש וכנסייה – אלא כדי לכונן בה קהל עם; כי הוא בקש להקים לו עם, שישתית את כל חייו החברתיים על תורת ה'".

רש"ר הירש מעמת בין שתי תפיסות עולם בנוגע לקדושה. תפיסה אחת רואה את הקדושה כתופעה הנבדלת מעולם החומר, כדבר נשגב ומרוחק. תפיסה שניה רואה את הקדושה כדבר שצריך להשפיע על עולם המעשה. המשכן השוכן במרכז המחנה ולא על פסגת הר מחוץ למחנה, מבטא את התפיסה השניה. המשכן מחובר אל החיים הארציים של המחנות שסביבו, הוא משפיע עליהם ודורש מימוש של קדושה בחיי המעשה. מימוש זה בא לידי ביטוי בחיבור מעניין בין שלוש "שלישיות":

- שלישייה ראשונה היא שלושת המחנות – מחנה שכינה לוייה וישראל.
- שלישייה שניה היא שלושת הטמאים המשולחים אל מחוץ למחנות – טמא מת זב ומצורע.
- השלישייה השלישית היא שלושת המצוות שמופיעות מיד לאחר פרשת שילוח הטמאים – גזל, סוטה ונזיר.

ואלו דבריו (במדבר ה', ה):

דין גזל הגר מקביל למצוות שילוח מצורע ממחנה ישראל; והוא מורה שה' שוכן בכל מקום שבו העם מקיים מגע ומשא חברתי.

דין סוטה מקביל למצוות שילוח זב ממחנה לוייה; והוא מורה ששכינה שורה בין איש לאשתו בחיים המיניים של המשפחות.

דין נזיר מקביל למצוות שילוח טמא מת ממחנה שכינה; והוא מורה שה' שוכן בחיי האדם הפרטי, השואף לחירות מוסרית.

בעיניו, המסר המרכזי של פרשות במדבר ונשא, הוא שהחיבור אל ה' צריך למצוא ביטוי ממשי בכל מעגלי החיים, החברתיים המשפחתיים והאישיים.

הרב יהודה טרופר נשוי לציפי ואב לשישה ילדים. גר בשדמות מחולה. רב בי"ס היסודי שק"ד, מרצה לתנ"ך וחינוך במכללת שאנן, דוקטורנט באוניברסיטת חיפה.

אפשר לקבל את דף פרשת השבוע של הקיבוץ הדתי בדואר אלקטרוני או לראות אותו באינטרנט באתר של תנועת הקיבוץ הדתי בכתובת: www.kdati.org.il/parashat/hashavua.htm כדי לקבל את הדף כל שבוע בדואר אלקטרוני, יש לשלוח הודעה אל: webmaster@kdati.org.il ולרשום subscribe בשורת הנושא. כדי להפסיק, יש לכתוב unsubscribe בשורת הנושא. תגובות למאמרים וכן הצעות לכתוב מאמרים, יש לשלוח אל: amudim@kdati.org.il אתר האינטרנט של הקיבוץ הדתי: www.kdati.org.il